

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет ветеринарної медицини
Кафедра внутрішніх хвороб тварин та фізіології

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

ПРОВОЗЕН МИХАЙЛО СЕРГІЙОВИЧ

УДК: 619:636.932:591.434

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

«АТОНІЯ КИШЕЧНИКА У ГРИЗУНІВ: ЛІКУВАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКА
(ЗА МАТЕРІАЛАМИ КЛІНІКИ «АЛДЕН-ВЕТ», м. КИЇВ)»

211 «Ветеринарна медицина»

Подається на здобуття освітнього ступеня «Магістр»

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання
на відповідне джерело.

Керівники роботи:
Пінський О. В.
К.вет.н., доцент

Гончаренко В. В.
К.вет.н., ст. викладач

Житомир -2020

АНОТАЦІЯ

Провозен М. С. «Атонія кишечника у гризунів: лікування та профілактика (За матеріалами клініки «Алден-Вет», м. Київ)». – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 211 – ветеринарна медицина. – Житомирський національний агроекологічний університет, Житомир, 2020.

Привівши аналіз звітної документації клініки «Алден-Вет», м. Київ, нами виявлено, що до лікарів часто звертались господарі тваринок у яких зустрічались хвороби органів дихання: 12,0% у вигляді ринітів та бронхітів; хвороби травного тракту 72,0%, у вигляді гострої тимпанії, метеоризму та малокклюзії; хвороби обміну речовин у вигляді гіповітамінозів – 14,0% та хвороб нервової системи - 2,0% .

Найбільш типовими симптомами хвороб травного каналу у гризунів були метеоризм, атонія, втрата апетиту, больова реакція при пальпації та кахексія

Атонія кишечника характеризувалась збільшенням в порівнянні з фізіологічними нормами активності індикаторних ферментів: АсАТ до $119,0 \pm 2,12$ Од/л, АлАТ до $99,0 \pm 6,35$ Од/л, α -амілази до $3016 \pm 102,20$ Од/л та креатиніну до $98 \pm 5,11$ мкмоль/л.

Після проведеного курсу лікування у гризунів збільшується обох групах кількість лейкоцитів з $10,3 \pm 0,13$ до $12,35 \pm 1,24$ Г/л, що вказує на відповідь організму на запалення.

При застосуванні різних схем інтенсивного лікування у гризунів двох груп різко знизились показники індикаторних ферментів: АсАТ з $119,0 \pm 2,12$ до $52,5 \pm 0,14$ Од/л, АлАТ з $99,0 \pm 6,35$ до $48,8 \pm 4,25$ Од/л, α -амілази з $3016 \pm 102,20$ до $1232 \pm 34,1$ Од/л, рівень креатиніну з $98 \pm 5,11$ до $58 \pm 3,45$ ммоль/л, що вказує на позитивний вплив препаратів на відновлення функцій печінки підшлункової залози та нирок.

Порівнюючи застосовані схеми лікування, на 7 добу нами виявлено покращення та нормалізацію досліджувальних показників в дослідній групі тварин вже на 4 добу, стан контрольної групи залишився напруженим, проте на сьому добу клінічні, морфологічні та біохімічні показники крові знаходились в фізіологічних межах обох груп гризунів. Таким чином, більш ефективною схемою лікування атонії кишечника виявилася схема, яку застосовували для дослідної групи тварин.

Напрямок використання: клініки та лікарні ветеринарної медицини.

Ключові слова: гризуни, хвороби системи травлення, атонія кишечника, кров, інтенсивне лікування.

Abstract

Provozen M.S. "Intestinal atony in rodents: treatment and prevention (on the basis of a veterinary clinic 'Alden -Vet', Kyiv)". - Qualification work on the rights of the manuscript.

Qualification work to obtain a Masters degree in 211 specialty – Veterinary medicine. – Zhytomyr National Agroecological University, Zhytomyr, 2020.

Analytical studies of the reporting documentation of veterinary clinic 'Alden –Vet, Kyiv, found that among the diseases of rodents, the most common pathologies of the digestive tract was 72%, metabolic diseases was 14%, respiratory diseases was 12%, diseases of the nervous system was 2%.

Diseases of the digestive tract manifested themselves in the form of acute tympani, flatulence, and improper growth of teeth. The most typical symptoms of diseases of the digestive tract in rodents were flatulence, atony, loss of appetite, pain on palpation, and cachexia, as well as noted negative changes in the biochemical composition of blood.

Intestinal atony was characterized by increase (of 7-30%) in the activity of indicator enzymes: SGOT to $119 \pm 2,12$ U/l, SGPT to $99,0 \pm 6,35$ U/l, amylase to $3016 \pm 102,20$ U/l and creatinine to $98 \pm 5,11$ mmol/l, compared to the norm.

When we using different intensive treatment regiments in rodents of two groups the indicators enzymes decreased: SGOT from $119 \pm 2,12$ U/l to $52,5 \pm 0,14$ U/l,

SGPT from $99,0 \pm 6,35$ U/l to $48,8 \pm 4,25$ U/l, amylase from $3016 \pm 102,20$ U/l to $1232 \pm 34,1$ U/l and creatinine from $98 \pm 5,11$ mmol/l to $58 \pm 3,45$ mmol/l, which indicates a positive effect of drugs on the restoration of liver function, on the pancreas and kidney.

Comparing the established treatment schemes, we found improvement and normalization of the studied parameters in the experimental group of animals for 4 days, the state of blood parameters of the control group of animals remained intense but on the 7th day clinical morphological and biochemical parameters of blood approached physiological limits. Thus, a more effective scheme for the treatment intestinal atony in rodents was the scheme used for the experimental group of animals.

Direction of use: clinics and hospitals of veterinary medicine.

Key words: rodents, disease of the digestive system, intestinal atony, blood, intensive care.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ.....	5
1.1. Поширення гризунів та їх біологічні особливості	5
1.2. Найбільш поширені хвороби незаразної етіології та їх лікування.....	6
1.3. Заключення до огляду літератури.....	11
2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	13
2.1. Матеріали та методи.....	13
2.2. Характеристика клініки.....	15
2.3. Результати власних досліджень.....	17
2.3.1. Моніторинг незаразних хвороб гризунів які надійшли клініку за 2019 р.....	17
2.3.2. Клінічні ознаки хвороб травного каналу у морських свинок....	18
2.3.3. Рентгенологічні дослідження черевної порожнини хворих гризунів.....	20
2.3.4. Клінічний статус морських свинок під час лікування.....	22
2.3.5. Терапевтична ефективність різних схем лікування атонії кишечника у морських свинок.....	23
2.4. Аналіз і узагальнення результатів власних досліджень.....	27
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	30
СПИСОК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ.....	31
ДОДАТКИ.....	35

ВСТУП

Нині декоративні тварини багатьом замінили вже звичних папуг, собак та котів.

Екстремали заводять хамелеонів і павуків-птахоїдів, а інші любителі живності надають перевагу рибкам, або ж екзотичним гризунам. Останні не потребують виходу, як собаки, та невибагливі до утримання. Тому, якщо вам ніскільки не шкода меблів і ви вирішили свежтаки завести домашнього гризуна, підготуйтеся сприйняти нового члена сім'ї заздалегідь, розуміючи, що це не іграшка, яка буде сама по собі.

Найбільш часто зустрічаються у декоративних гризунів патології органів травлення, особливо малокклюзії, атонії, тимпанії. Захворювання незаразної етіології спостерігаються зачасту усіх вікових груп, але найчастіше у молодняку [1-3].

Причиною більшості атоній та тимпаній у гризунів є годівля недоброякісними і невластивими для тварин кормами.

Терапія хвороб травлення включає в себе: усунення етіологічних факторів, розробка дієти, лікарські засоби.

Структура та обсяг роботи. Робота складається із вступу, огляду літератури, власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів досліджень, висновків, пропозицій виробництву та списку використаних літературних джерел. Кваліфікаційна робота викладена на 30 сторінках комп'ютерного тексту, ілюстрована 4 таблицями, 5 рисунками та додатками.

Мета і предмет досліджень. Мета роботи – з'ясувати причини виникнення атонії кишечника та порівняти різні схеми інтенсивної терапії.

Для досягнення мети нами були поставлені наступні завдання:

- виявити причини виникнення хвороб органів травлення;
- провести порівняльну оцінку ефективності різних схем інтенсивної терапії атонії кишечника у морських свинок;
- розробити рекомендації для лікувально-профілактичних заходів при атонії кишечника.

Матеріалом для досліджень були кров від морських свинок.

Об'єкт досліджень: хворі морські свинки на атонію кишечника.

Методи дослідження: клінічні, гематологічні, рентгенологічні, біохімічні дослідження та статистичні методи.

Це дасть підставу зрозуміти про те, що хвороби органів травлення на теперішній час є досить розповсюдженими серед гризунів, і розробка ефективних засобів та схем їх лікування є актуальним питанням.

Тому особливого значення має рання діагностика хвороби, при цьому діагностика повинна полягати не тільки у встановленні нозологічних форм, а в якості надання ветеринарних послуг лікарем, який може пов'язати і оцінити резерви організму, а значить і прогнозувати, що має принципове значення при використанні інтенсивної терапії [1-6].

Особистий внесок здобувача. Всі дослідження проведені здобувачем особисто. Автор провів збір та аналіз літературних джерел за темою роботи, та підбір методик. Клініко-експериментальні, біохімічні дослідження і статистична обробка отриманих результатів проведені особисто автором.

Аналіз та обговорення результатів досліджень їх наукову інтерпретацію і узагальнення у висновках та пропозиціях, підготовку до друку, оформлення роботи проведено разом з науковими керівниками.

Апробація результатів проводилась на міжнародних науково-практичних конференціях і конгресах: «VIII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасний рух науки»» (Дніпро, 2019); «XXI науково-практична конференція магістрів та бакалаврів «Наукові здобутки студентської молоді у ветеринарії» (Житомир, 2020); «VI науково-практична конференція «Сучасні підходи забезпечення здоров'я тварин та якості кормів і харчових продуктів»» (Житомир, 2020);

ВИСНОВКИ

Діагноз на атонію кишечника у гризунів за гострого перебігу необхідно встановлювати з урахуванням наступних симптомів: загальне пригнічення, вздуття черева, біль при пальпації, малокклюзія, зневоднення.

1. Атонія кишечника характеризувалась збільшенням в порівнянні з фізіологічними нормами активності індикаторних ферментів: АсАТ до $119,0 \pm 2,12$ Од/л, АлАТ до $99,0 \pm 6,35$ Од/л, α -амілази до $3016 \pm 102,20$ Од/л та креатиніну до $98 \pm 5,11$ мкмоль/л.

2. Після проведеного курсу лікування у гризунів збільшується обох групах кількість лейкоцитів з $10,3 \pm 0,13$ до $12,35 \pm 1,24$ Г/л, що вказує на відповідь організму на запалення.

3. При застосуванні різних схем інтенсивного лікування у гризунів двох груп різко знизились показники індикаторних ферментів: АсАТ з $119,0 \pm 2,12$ до $52,5 \pm 0,14$ Од/л, АлАТ з $99,0 \pm 6,35$ до $48,8 \pm 4,25$ Од/л, α -амілази з $3016 \pm 102,20$ до $1232 \pm 34,1$ Од/л, рівень креатиніну з $98 \pm 5,11$ до $58 \pm 3,45$, що вказує на позитивний вплив препаратів на відновлення функцій печінки підшлункової залози та нирок.

4. Порівнюючи застосовані схеми лікування, на 7 добу нами виявлено покращення та нормалізацію досліджувальних показників в дослідній групі тварин вже на 4 добу, стан контрольної групи залишився напруженим, проте на сьому добу клінічні, морфологічні та біохімічні показники крові знаходились в фізіологічних межах у обох групах гризунів. Таким чином, більш ефективною схемою лікування атонії кишечника виявилася схема, яку застосовували для дослідної групи тварин.

Пропозиції: Для лікування хворих на атонію кишечника рекомендуємо застосовувати: Р-н Рінгера-Лактату 5мл, 2 р/добу п/ш, Метакам 0,05мл, 1р/добу, п/ш, Еспумізан суспензія по 0,3мл, 2р/добу, Серенія 0,1мл, 1р/добу, п/ш, Метаклопромід 0,3мл, 1 р/добу, п/ш, насильно догодовували по 10мл за один раз перемеленим, розмоченим сіном, 7-9 р/добу .

СПИСОК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кибл Э. Грызуны и хорьки. Болезни и лечение / Э. Кибл, А. Мередит. - М.: Аквариум Принт, 2013. - 392 с.
2. Сидоров И.В. Грызуны: содержание, кормление, болезни/ И.В. Сидоров, Н.А. Костромитинов.- М.: Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2004.- 319с.
3. Бергхоф П.К. Мелкие домашние животные. Болезни и лечение /П.К. Бергхоф. - М.: «Аквариум ЛТД», 2001.- 224 с.
4. Шевченко А.А. Болезни кроликов /А.А. Шевченко, Л.В. Шевченко, А.М. Литвинов. - М.: «Аквариум БУК», 2002. - 224 с.
5. Шинкаренко И.В. Экзотические домашние животные /И.В. Шинкаренко.- Челябинск: Изд-во «Урал ЛТД», 2002.- 351 с.
6. Morphometric parameters of Rex rabbits' hairs / S. Lapinski, B. Barabasz, M. Magiera, S. Kornas // Біологія тварин. - 2010. - 12, № 1. - С. 304-307.
7. Маккракен Т. Атлас анатомии мелких домашних животных / Т. Маккракен, Р.М. Кайнер.- М.: Аквариум-Принт. 2015. - 144 с.
8. Жеденов В.Н. Анатомия кролика: учебник / В.Н. Жеденов, С.С. Бигдан, В.П. Лукьянова и др.- М.: Советская наука, 1957. - 293 с.
9. Аксьонов Є.О. Розвиток кролівництва в Україні та світі (оглядова) / Є.О. Аксьонов // Науково-технічний бюлетень ІТ НААН. – 2017. – № 116. – С. 15–21.
- 10.Альтман Д. Декоративные кролики; пер. с нем. Е. Болдырева / Д. Альтман. – М.: ООО «Аквapiум-Принт», 2007. – 64 с.
11. Вакуленко І. Відродження галузі кролівництва в Україні / І. Вакуленко, Д. Микитюк, І. Лучин // Тваринництво сьогодні. – 2013. – № 6. – С. 65–67.
- 12.Грюн П. КРОЛИКИ. Разведение. Выращивание. Содержание / П. Грюн. – К.: Книжковий клуб сімейного дозвілля, 2015. – 128 с.
13. Ноздрачев А.Д. Анатомия крысы: учебник/ А.Д. Ноздрачев, Е.Л. Поляков. - СПб.: Лань, 2001.- 464 с. Режим доступа: <http://e.lanbook.com>
14. Западнюк И.П. Лабораторные животные. Разведение, содержание, использование в эксперименте / Западнюк И.П., Западнюк В.И., Западнюк

Б.В., Захария Е.А. - Изд. 3, перераб. и дополн. – К.: Вища школа, 1983. – 180 с.

15. Кожем'якін Ю.М. Науково-практичні рекомендації з утримання лабораторних тварин та роботи з ними / Кожем'якін Ю.М., Хромов О.С., Філоненко М.А., Сайфетдінова Г.А. – К.: Авіценна, 2002. – 155 с.

16. Рохманов А. И. 99 советов. Декоративные крысы/ А. И. Рохманов. – М. : Аквариум БУК, 2002. – 112 с.

17. Carpenter J.W. Exotic animal formulary / J.W. Carpenter, T.Y. Mashima, D. Rupiper. – 2-nd edition. – W.B. Saunders Co., Philadelphia, 2001. – P. 87–89.

18. The thermoregulatory capacity of farmed chinchillas (*Chinchilla lanigera*) / S. Lapinski, B. Barabasz, A. Makowski, P. Niedbala // Біологія тварин. - 2010. - 12, № 2. - С. 151-155

19. Новиков М.В. Шумилина Н.Н. "Особенности поведения шиншилл" журнал "Кролиководство и Звероводство" 2015 - 4

20. Бондаренко С. П. Болезни пушных животных // С. П. Бондаренко / – Донецк, «Сталкер». –2002. – 157 с.

21. Дорош М. В. Болезни кроликов и нутрий // М. В. Дорош / М.: Вече. – 2007. – 160 с.

22. Margi Sirois. Laboratory Animal and Exotic Pet Medicine: Principles and Procedures / Margi Sirois // Edition 2 Elsevier Health Sciences 2015. – 416 p.

23. Зайцев В. И., Синев А. В., Ионов П. С., Васильев А. В. Клиническая диагностика внутренних болезней сельскохозяйственных животных. — М: Колос, 2005.

24. Клиническая диагностика внутренних незаразных болезней животных / А.М. Смирнов, П. Я. Конопелько, Р. П. Пушкарев и др. — М.: Агропромиздат, 2008.

25. Порушення обміну кальцію у щурів при експериментальному гепатохолециститі та його корекція / [Калініченко Ю.А., Амеліна Н.В., Арєф Мохамад та ін.]. – Одеський медичний журнал. – 2007. – № 4 (102). – С. 23–26.

26. Khariv M., Gutyy B., Butsyak V., Khariv I. Hematological indices of rat organisms under conditions of oxidative stress and liposomal preparation action. *Biological Bulletin of Bogdan Chmelnytsky Melitopol State Pedagogical University*, 2016, vol. 6, no. 1, pp. 276–289. *Біологія тварин*, 2017, т. 19, № 19.
27. Martyshuk T. V., Gutyy B. V., Vishchur O. I. Level of lipid peroxidation products in the blood of rats under the influence of oxidative stress and under the action of liposomal preparation of “Butaselmevit”. *Biological Bulletin of Bogdan Chmelnytsky Melitopol State Pedagogical University*, 2016, vol. 6, no. 2. 22–27.
28. Martyshuk T. V. The influence of oxidative stress on the state of the antioxidant defense system in the organism of rats. *Visnyk of Dnipropetrovsk University. Biology, medicine*, 2016, vol. 7, no. 1.
29. Чиркин А.А. Диагностический справочник терапевта: клинические симптомы, программы обследования больных, интерпретация данных / А.А. Чиркин, А.Н. Окороков, И.И. Гончарик – Мн.: Беларусь, 1992.– 688 с.
30. Симпсон Д. Болезни пищеварительной системы собак и кошек / Д. Симпсон, Р. Уэлс; пер. с англ. Г.Н. Пимочкиной. – М.: Аквариум-ЛТД, 2003. – 496 с.
31. Мейер Д. Ветеринарная лабораторная медицина. Интерпретация и диагностика / Д. Мейер, Дж. Харви; [пер с англ «Софион»]. – М.: Софион, 2007. – 456 с.
32. Практикум по диагностике внутренних незаразных болезней сельскохозяйственных животных /А. М. Смирнов, И.М. беляков, Г. Л. Дугин и др. — М.: Агропромиздат, 2008.
33. Шарабрин И. Г. Внутренние незаразные болезни с. -х. животных, 5 изд., М., 2006.
34. Годівля сільськогосподарських тварин: Навчальний посібник / В. А. Бурлака, М. М. Кривий, В.Ф. Шевчук та ін. / Під заг. ред. д-ра с.-г. наук, проф. В. А. Бурлаки. - Житомир: Видавництво Державного агроекологічного університету, 2004. - 460 с.

35. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин: навчальний посібник / [Ібатуллін І.І., Мельник Ю.Ф., Отченашко В.В., та ін.]; під ред. академіка НААН України І.І. Ібатулліна. – К.: 2015. – 422 с.
36. Проваторов Г. В. Норми годівлі, раціони і поживність кормів для різних сільськогосподарських тварин: довідник / [Г. В. Проваторов, В. І. Ладика, Л. В. Бондарчук; за заг. ред. В. О. Проваторова]. – 2-ге вид, стер. – Суми: Університетська книга, 2009. – 489 с.
37. Руководство по клинической лабораторной диагностике / Под ред. В. В. Меньшикова. — М: Медицина, 2006.
38. Камышников В.С. Клинико-биохимическая лабораторная диагностика / В.С. Камышников. – Мн.: Интерпрессервис, 2003. – 495 с.
39. Левченко В. І. Біохімічні методи дослідження крові тварин: Методичні рекомендації для лікарів хіміко-токсикологічних відділів державних лабораторій ветеринарної медицини України, слухачів факультету підвищення кваліфікації та студентів факультету ветеринарної медицини / В. І. Левченко, Ю. М. Новожицька, В. В. Сахнюк [та ін.]. – К., 2004. – 104 с.
40. Левченко В. І., Влізло І. П., Кондрахін І. П. Ветеринарна клінічна біохімія. – Біла Церква. – 2002. – 399 с.